

XIII СХОДОЗНАВЧІ ЧИТАННЯ А. КРИМСЬКОГО

МІЖНАРОДНА наукова конференція «XIII Сходознавчі читання А. Кримського» відбулася 22–23 жовтня 2009 р. у Києві. У роботі конференції брали участь близько 85 дослідників, які надіслали свої тези, виступили на засіданнях із доповідями, насамперед із різних міст України: Києва, Асканії-Нової, Луганська, Львова, Одеси, Керчі, Сімферополя, Харкова. Як і у попередніх «Читаннях», більшість українських учасників представляли Київ. Це вкотре засвідчує значення столиці як одного з провідних осередків сходознавства нашої країни, що невпинно розвивається. Також були присутні науковці з Росії та Білорусі. У матеріалах конференції та усних виступах традиційно була репрезентована різна тематика (археологія, джерелознавство, економіка, етнологія, історіографія, історія, літературознавство, мовознавство, політологія, релігієзнавство, філософія), а також різні науки, культурні й вищі навчальні заклади. До складу учасників конференції ввійшли як низка відомих сходознавців, так і багато молодих вчених та аспірантів.

Конференцію відкрила директор Інституту сходознавства, доктор історичних наук, професор Л. Магвєєва. Під час пленарного засідання виголосили свої доповіді такі провідні українські сходознавці, як: О. Айбабін (Сімферополь) – «Ранньовізантійський Херсонес-Херсон»; О. Богомолів (Київ) – «Конфліктний простір: земля, релігія і право в Криму»; О. Бубенок (Київ) – «Деякі особливості родоплемінної організації огузів»; Я. Дашкевич (Львів) – «Українські мандрівники XIX ст. на Близькому Сході та їхні мемуари»; В. Рибалкін (Київ) – «Культ святості і святих в ісламі»; К. Тищенко (Київ) – «Половці, половина, поляни».

Далі робота конференції проходила по таких секціях: «Писемні пам'ятки Сходу», «Історія та культура номадів Євразії», «Історія сходознавства в Україні», «Сучасний політичний, економічний і культурний розвиток країн Близького та Середнього Сходу», «Культурно-цивілізаційний діалог народів Далекого Сходу та Східної Азії»,

«Мови і літератури народів Далекого Сходу», «Мови і літератури тюркських народів», «Мови і літератури народів Близького та Середнього Сходу». За кількістю зазначених доповідачів перед вела секція «Мови і літератури народів Далекого Сходу».

«Сходознавчі читання» передбачають розгляд широкого спектра наукових проблем, пов'язаних зі Сходом, тому нинішній конференції, як і попереднім «Читанням», була властива тематична різноманітність. У ході засідань спостерігалось переважання доповідей, присвячених вузьким конкретним сюжетам. Із багатьох представлених напрямків сходознавства домінували арабістика, тюркологія, японістика, китаїстика.

На секції «Писемні пам'ятки Сходу» слухачі почули такі доповіді: І. Дрига (Київ) – «Караманлідика Стамбула: мовна редакція приватних та патріарших друкарень»; А. Зелінський (Київ) – «Дотепний підлабузник Каллікрат і грецький епос на берегах Нілу»; Ю. Осадча (Київ) – «Огляд арабських медичних першоджерел-рукописів»; В. Приймаченко (Київ) – «Адресати Листа псевдо-Арістея до Філократа»; М. Тарасенко (Київ) – «Віньетка з „левами горизонту“ 17-ї глави Книги Мертвих на розпису фіванських гробниць Нового царства»; В. Храновський (Київ) – «До питання про історико-лінгвістичну інтерпретацію назв календарних місяців в Еламі в період III династії Уру»; Д. Радівілов (Київ) – «Посланці (русул) у творі ібадита Халіда б. Кахтана».

Секцію «Історія та культура номадів Євразії» висвітлювали: Д. Анікєєв (Луганськ) – «Семантика етноніма «ал-валандарійя» у творах арабського географа середини X ст. Абу ал-Хасана Алі ал-Масуді»; В. Бушаков (Асканія-Нова) – «Етнонім урянхай (до семантичної типології етнонімів)»; Г. Вертієнко (Київ) – «Давньоіранський танатологічний міф та його скіфські паралелі»; О. Мавріна (Київ) – «До питання генеалогії роду Ширінів»; Я. Пилипчук (Київ) – «Історія кипчаків у сучасній казахській історіографії». Інші доповіді, заявлені в цій секції, відображені у тезах конференції.

На секції «Історія сходознавства в Україні» виступили: Ю. Белік (Керч) – «Деякі особливості фортифікаційних споруд османської фортеці Керч у XVII–XVIII ст.»; О. Василюк (Київ) – «Листи Лесі Українки до Агагангела Кримського»; Є. Кангієва (Київ) – «До питання про тюркомовні періодичні видання кримськотатарської діаспори (кінець 1950-х – 1991 рр.)»; С. Козловський (Львів) – «Семітологічні студії у Львівському університеті (1784–1939 рр.)»; Ю. Кочубей (Київ) – «Методологія дослідження сучасної історії Сходу в працях В.В. Дубровського»; Н. Руденко (Київ) – «Київські освітяни та російське просвітництво на Кавказі у XIX ст.»; Ф. Хайбуллаєва (Сімферополь) – «Мусульманські духовні заклади Криму наприкінці XVIII ст.»; Е. Циганкова (Київ) – «Українське товариство дослідників Криму та Кавказу»; Д. Шевельов (Мінськ) – «Собор Св. Трійці на Російському подвір'ї в Єрусалимі (зарисовка)».

Під час роботи секції «Культурно-цивілізаційний діалог народів Далекого Сходу та Східної Азії» доповіді виголошували: А. Галенда (Харків) – «Kejawen як продукт процесу ісламізації острова Ява (Республіка Індонезія)»; А. Горова (Київ) – «Українсько-японські міжнародні дипломатичні відносини: головні етапи розвитку (1992–2008 рр.)»; С. Капранов, (Київ) – «Філософія Східної Азії як простір культурно-цивілізаційного діалогу»; І. Отрощенко (Київ) – «Ставлення Радянської Росії до національно-визвольних рухів на теренах Сінцзяну (початок 1920-х років)»; Л. Павлішина (Київ) – «Роль Сігеру Йосіди у післявоєнному становленні парламентської системи Японії»; В. Руднєва (Київ) – «Мова, яка виражена у жіночому кімоно»; Б. Яценко (Київ) – «Геополітичне положення Японії в Азійсько-Тихоокеанському регіоні».

Секцію «Сучасний політичний, економічний та культурний розвиток країн Близького та Середнього Сходу» висвітлювали: Ж. Ігошина (Одеса) – «Ініціативи арабських країн щодо міжкультурного діалогу в контексті діяльності АЛЕКСО»; А. Іюкша (Мінськ) – «Палестино-йорданські протиріччя щодо управління мусульманськими святими місцями у Східному Єрусалимі в 1990-ті роки»; Д. Ласкавий (Луганськ) – «Міжнародна боротьба за нафту на Близькому та Середньому Сході: турецько-перське

розмежування і Англо-перська нафтова компанія (1912–1913)»; В. Макух (Одеса) – «„Союз для Середземномор'я” як новий формат арабсько-європейського співробітництва»; М. Шевельова (Мінськ) – «Пропаганда екстремізму на території, яку контролює Палестинська національна адміністрація (з матеріалів польових досліджень липня-серпня 2007 р.)»; О. Ярош (Київ) – «Методологічні аспекти дослідження сучасних суфійських рухів».

На секції «Мови і літератури народів Близького та Середнього Сходу» прозвучали такі виступи: Б. Горват (Київ) – «Жанр маввалю в єгипетській літературі»; А. Колесников (Санкт-Петербург) «Категорії гріха в пізній зороастрійській традиції»; О. Максимів (Львів) – «Динаміка етноспецифіки на різних мовних рівнях»; Б. Рудий (Київ) – «Міра науковості гіпотез походження мови (на матеріалі східних мов)»; Н. Сом (Іванченко) (Київ) – «Зовнішній вплив на розвиток арабського мовознавства»; О. Хамрай (Київ) – «Псевдодихотомічний характер парадигматики в арабській літературній мові»; І. Яремчук (Львів) – «Концепт ГРІХ у збірці поезій „Полонянка” Форуґ Фаррохзад».

У секції «Мови і літератури тюркських народів» були заявлені такі доповіді: Л. Асанова (Сімферополь) – «Роль методики викладання кримськотатарської мови у вирішенні проблеми її збереження та розвитку»; О. Борух (Київ) – «Функціонування крилатих висловів Атагюрка в турецькій мові»; А. Джелілов (Сімферополь) – «Національна специфіка фразеології когнітивної сфери людини (на матеріалі кримськотатарської, англійської та української мов)»; О. Локота (Київ) – «Абревіація у дипломатичній термінології сучасної турецької мови»; Ю. Мосенкіс, Р. Синишин, Д. Переверзев (Київ) – «Спільні завдання тюркології, корейстики та японістики»; Г. Рог (Київ) – «Турецька література на зламі XX–XXI ст.: мультикультурний аспект»; Н. Сіленко (Київ) – «Способи вираження спонукання в турецькому рекламному тексті».

У секції «Мови і літератури народів Далекого Сходу» синологічні студії були представлені такими дослідниками, як: О. Воробей (Київ) – «Становлення сучасної китайської драми на початку XX століття»; Н. Кірносова (Київ) – «Сучасні китайські рекламні тексти: психолінгвістичний ас-

пект»; Д. Підмогильна (Київ) – «Особливості індивідуального стилю малої прози Лу Сіня в українському перекладі»; О. Сліпченко (Київ) – «Вербалізація концептів „Небо” та „Людина” у фразеологічних одиницях китайської мови: аспекти взаємодії»; М. Сушко (Київ) – «Лексико-стилістичні особливості китайського рекламного тексту»; О. Шевченко (Київ) – «Особливості перекладу назв компаній/торговельних марок у китайському діловому мовленні»; М. Шуть (Київ) – «Ключова графема «жінка» в китайській ієрогліфіці та проблема пошуку гендерної опозиції»; Я. Щербаков (Київ) – «Емпірично-гносеологічна проблематика „Канону серця” – ключового тексту буддиської цивілізації Центральної Азії та Китаю». На японістичному засіданні виступили: І. Бондаренко (Київ) – «Місце додоіцу в жанровій системі японської поезії»; О. Кобелянська (Київ) – «Ономагопоетична лексика давньо японської мови»; Т. Комарницька (Київ) – «Особливості морфологічної структури юридичних термінів сучасної японської мови»; К. Комісаров (Київ) – «Проблема стратифікації мовних одиниць у японській мові»; Ю. Осадча (Київ) – «„Прихована сутність прози” Цубоуті Сьойо в контексті японського літературознавства другої половини ХІХ ст.»; В. Пирогов (Київ) – «Особливості класифікації безеквівалентних паремійних одиниць з національно-культурним компонентом семантики в японській мові»; І. Юджкін (Київ) – «Японські ідіоматичні словосполучення у порівняль-

ній конфронтації з німецькою мовою». Окремі доповіді були присвячені корейському (А. Рижков (Київ) – «Про алтайське походження деяких корейських словотвірних афіксів») та в'єтнамському (В. Мусійчук (Київ) – «Фреймовий аналіз концептосфери паремій в'єтнамської мови») мовознавству.

Особливо плідно працювали секції «Історія сходознавства в Україні» та «Культурно-цивілізаційний діалог народів Далекого Сходу та Східної Азії». Ці засідання викликали велике зацікавлення аудиторії: доповіді супроводжувалися численними запитаннями та жвавою дискусією.

Під час роботи конференції її учасники мали нагоду оглянути східну колекцію Музею мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків – ознайомитися з непересічними пам'ятками близькосхідної та далекосхідної культур.

Упродовж останніх років в Україні збільшуються лави студентів та молодих науковців, які опановують східні мови. За рахунок праць українських науковців розвивається вітчизняна наукова бібліографія зі сходознавства. Зазначені тенденції сприяють якісному зростанню та тематичному розширенню «Читань», які є провідною науковою конференцією у галузі сходознавства на теренах України. Інститутом видана збірка тез конференції, де представлені переважна більшість її учасників. Наступні «Читання» планується провести у 2010 році.

Отрощенко І.В.